

astrid Lindgren-fallet. I förra veckan blev det klart att den åtalade narkosläkaren friades. Åtalet ogillades eftersom domstolen ansåg att analysresultaten från Rättsmedicinalverket – som visade extrema nivåer av tiopental i blodprovet från den döda flickan – inte var tillförlitliga. Domstolen kom också fram till att narkosläkaren inte gjort något i värden av flickan som inte varit medicinskt motiverat.

Narkosläkaren:

»Nu vill jag tillbaka till mitt vanliga jobb«

Efter den friande domen har narkosläkaren fått ta emot en mängd gratulationer från nära och okända, kolleger och andra. Men sjukhusledningen har inte hört av sig. Trots det vill hon så snart som möjligt börja jobba på Astrid Lindgrens barnsjukhus igen.

– Det kändes väldigt skönt, men det kommer att ta tid innan jag riktigt förstår det här och kan ställa om livet och fungera som oskyldig.

Så kommenterar narkosläkaren att hon friades av tingsrätten, eller att åtalet ogillades, som det heter på fackspråk.

– Jag tycker att domen är bra och har förstätt att den är tydlig för att vara en dom. Den är klarläggande, och jag är oerhört tacksam att domstolen har förstätt det som vi hela tiden försökt förklara men haft så svårt att få framför allt åklagaren att förstå.

Narkosläkaren berättar att många har hört av sig för att gratulera och glädjas med henne efter den friande domen.

– Det är jättehärligt med alla arbetskamrater, de som jag jobbar med dagligdags, som hör av sig. Och kolleger över hela landet, vänner och helt okända som tar kontakt. Det har varit väldigt mycket positivt.

Foto: Scampix

Narkosläkaren vill framhäva det stora stöd som hon har haft från läkarföreningen på Karolinska universitetssjukhuset.

Narkosläkaren säger att hon är överraskad över hur många som faktiskt förstätt vad som pågått. Hon vill även framhäva det stora stöd som hon haft från läkarföreningen på Karolinska universitetssjukhuset.

Hon berättar emellertid vid intervjutillfället, söndag kväll, att inte en enda ur sjukhusledningen hört av sig efter domen.

Vad har du för tankar om det?

– Det säger väl sig självt ...

Under förundersökningen har narkosläkaren haft sporadisk kontakt med sin chef, Barbro Fridén. Enligt narkosläkaren hörde Barbro Fridén av sig för ett par veckor sedan och ville ha ett samtal med narkosläkaren efter att

domen fallit, om den framtida arbetssituationen.

– Jag vill tillbaka till mitt vanliga jobb så fort som möjligt.

»... det kommer att ta tid innan ... jag kan ställa om livet och fungera som oskyldig.«

Domen vinner emellertid inte laga kraft förrän om tre veckor, förutsatt att åklagaren inte överklagar.

– Först då kan jag förstå det här fullt ut, säger narkosläkaren men modererar genast sin hoppfulla inställning:

– Jag har varit med om en så konstig resa att jag inte vägar tro något förrän jag har sett det.

Narkosläkaren är mycket

kritisk till hela den rättsliga processen och vill jämföra med ekonomiska brottmål, miljömål och brottslighet som handlar om IT, där experter regelbundet anlitas av rättsväsendet.

– Det skulle vara lika självklart i brottmål med medicinsk inriktning att man hade medicinskt kunniga med redan i förundersökningen.

Hon säger att i det här fallet har det inte funnits en enda medicinare med och guidat åklagaren, förutom rättsläkaren.

– Som är part i målet. Det får inte gå till på detta sätt!

Narkosläkaren har gjort en JO-anmälan angående processen, men vet i nuläget inte hur hon ska gå vidare med det, om till exempel ytterligare något ska tilläggas.

– Det är ganska mycket att reda upp efter det här, säger hon, men fortsätter:

– Men just nu vill jag bara vara här i min lyckobubbla. Och hoppas att den inte spricker.

Sara Gunnarsdotter

Efter att ovanstående artikel publicerats på Lakartidningen.se hörde Karolinska universitetssjukhusets presschef av sig till redaktionen på måndagsmorgonen och hävdade att Barbro Fridén sms:ade till narkosläkaren redan under fredagen. Narkosläkaren vidhåller dock sin version.

Domaren: »I brott- mål gissar vi inte«

Tingsrätten underkände det mätvärde som kom fram efter spädning. Det sa domaren Mari Heidenborg när hon under en presskonferens redogjorde för domskälen. Hon sa också att domen lämnar föräldrarna i ovisshet.

Åklagarens påstående vilar på att man mätt upp mycket höga halter av tiopental i barnets blod. Domaren pekar på att samtliga experter har ifrågasatt det höga värdet på olika sätt.

– Flera har också sagt att om de hade haft ett sådant här analysvar, så hade de begärt ett omprov för att fastställa riktigheten i det.

Mari Heidenborg säger att detta har föranlett en grundlig prövning av om värdet är rimligt, och domstolen har inte funnit att mätvärdet är tillräckligt tillförlitligt.

Mari Heidenborg pekar också på att det varit frågan om endast ett prov.

– Det provet har först analyserats ospätt, och man har då fått fram en koncentration av tiopental som överstiger 10 mikrogram. Det extrema värdet har man fått fram efter att ha spätt blodet i två omgångar till en 50 gångers spädning. Här anser rätten att det inte kan uteslutas att det förekommit misstag. Det är inte påvisat, men kan inte uteslutas!

Mari Heidenborg säger att det är bevisat att det funnits tiopental i blodet från det döda barnet och att det är bevisat att koncentrationen är över 10 mikrogram/gram lärblood, men att det är oklart hur hög koncentrationen varit därutöver.

– I brottmål gissar vi inte.

Domare Mari Heidenborg under presskonferensen.

Foto: Claudio Bresciani/Scanpix

Vi tar inte saker för sannolikt eller osannolikt. Det är en ovisshet, och tingsrätten har underkänt det mätvärde som kom fram efter spädning.

I och med det faller också, enligt Mari Heidenborg, slut-

»... tingsrätten har underkänt det mätvärde som kom fram efter spädning.«

satsen att tiopental getts i en enda dos. Hon säger att det finns utrymme för att barnet kan ha fått tiopental vid andra tillfällen och framhåller att tingsrätten anser att det är bevisat att barnen fått tiopental den 12 september, i enlighet med det vittnesmål en sjuksköterska lade fram under rättegångens dag 4.

– Dessa tidigare doser kan förklara att tiopental fanns i blodet i en koncentration som uppgick till, eller till och med översteg, 10 mikrogram.

Men eftersom tingsrätten underkänner det extremt höga mätvärde som åklagaren lagt fram, så spelar det ingen roll.

Mari Heidenborg säger att trots att domstolen inte varit tvungen att pröva hela händelseförloppet, utan enbart ta ställning till om brott har begåtts eller inte, så har hon och nämndemännen ändå gjort en utvidgad prövning av narkosläkarens handlande un-

der flickans sista timmar, detta bland annat för att fallet varit så uppmärksammat.

– Det är inte bevisat att läkaren skulle ha gjort något under vården av barnet som ej varit medicinskt motiverat.

Domaren säger att många anhöriga har uppgett att de sett läkaren ge en spruta och att barnet avlidit strax efteråt. De har också uppgett att de hört läkaren göra uttalanden som skulle tyda på att hon gett något annat än enbart natriumklorid.

– Men de skiljer sig en hel del åt. Vi vet också att en del av dem sagt att de inte längre vet vad som är egna minnesbilder och vad de hört från andra. Vi vet också att läkaren flera gånger spolade infarten under kvällen. Det är inte orimligt att tro att de anhöriga, som upprepade gånger begärde att hon skulle ge barnet mer medicin, trodde att hon efterkom deras begäran när hon i själva verket spolade infarten.

»... domstolen kan inte ta fram ett rimligt händelseförlopp.«

Mari Heidenborg säger också att läkarens egna uppgifter får stort stöd av vad undersköterskan som var i tjänst samma kväll berättar. Under rättegången poäng-

Foto: Scanpix

Pressuppbådet då domen tillkännagavs vid Solna tingsrätt i fredags.

terade föräldrarnas målsägandebiträde Peter Althin flera gånger att deras enda önskan var att få reda på vad som hände deras dotter under hennes sista tid i livet.

»Tyvärr lämnar vi föräldrarna i ovisshet, de får inga svar.«

– Alla som varit med har förstätt hur svårt det är. Men domstolen kan inte ta fram ett rimligt händelseförlopp. Tyvärr lämnar vi föräldrarna i ovisshet, de får inga svar, och det beklagar vi, sa Mari Heidenborg.

Hon ansåg dock inte att detta varit ett onödigt åtal eller en onödig rättegång, utan menar att det är rimligt med en domstolsprövning då åklagaren hävdar att ett dråp eller försök till dråp begåtts. Enligt Mari Heidenborg har hela processen kostat åtminstone fem miljoner kronor.

Sara Gunnarsdotter

astrid lindgren-fallet

Läkarförbundets ordförande:

»Oerhört glädjande«

– Oerhört glädjande, säger Läkarförbundets ordförande Marie Wedin om den friande domen.

Marie Wedin är lättad över att man inte låtit ett fullkomligt orimligt analysresultat ligga till grund för en fällande dom.

– Läkaren har nu möjlighet att gå vidare i sin läkargärning och föräldrarna med sitt sorgearbete, säger hon.

Marie Wedin tror inte att målet betydligt något för hur läkare och sjuksköterskor agerar i sitt arbete i vården.

– De är för professionella för att låta sig påverkas, säger hon.

Däremot är hon rädd för att målet skulle kunna förebåda att fler läkare i framtiden

ställs inför rätta, vilket hon menar vore förödande för vården.

Hon har dock hittills inte märkt någon sådan trend.

»Läkaren har nu möjlighet att gå vidare.«

– Det är fortfarande väldigt sällsynt att läkare polisanmäls för något de gjort i vården, säger hon.

Marie Wedin påpekar också att en sådan utveckling skulle gå emot den nya patientsäkerhetslagen, som handlar om att man inte ska jaga syndabockar.

Karin Bergqvist

Marie Wedin

Huvudskyddsombudet:

»Det finns ingen vinnare i det här fallet«

Marta Christensson, Läkarförbundets huvudskyddsombud vid Karolinska universitetssjukhuset, har under hela processen haft kontakt med narkosläkaren.

Hon säger att hon är jätteglad för sin kollega men påminner också om föräldrarna till den döda flickan.

– Nu har de fått besked att den doktor som behandlade dottern inte gjort sig skyldig till drap.

Marta Christensson tror att den friande domen har en stävande inverkan på den befarade trenden om ökande antal polisanmälningar av negativa händelser i vården.

– Den visar att man måste

göra på ett annat sätt. Man måste faktiskt kontakta tillsynsmyndigheten innan man sätter i gång och gör en anmälan.

Om man efter det ändå hade valt att göra ett åtal av just det här fallet, tror Marta Christensson att det tillvägagångssättet hade kortat processen avsevärt.

– Nu har barnet varit dött i tre år. Föräldrarna har inte fått gå vidare. Kollegan har haft ett helvete, och läkarkärran, ja hela sjukvården, har svävat i en känsla av otrygghet.

– Det finns ingen vinnare i det här fallet.

Sara Gunnarsdotter

Marta Christensson

Foto: Martin von Krogh

Barndivisionens chef: »Det här bevisar att vi bedriver god vård!«

– Jag är mycket glad och lättad, det här har tagit en oacceptabelt lång tid för kollegan.

Det säger Barbro Fridén, chef för barndivisionen vid Karo-

linska universitetssjukhuset, det vill säga Astrid Lindgrens barnsjukhus. Hon menar också att det varit tungt för »själva sjukhuset« att en anställd ställt inför så allvarliga anklagelser.

Men trots att ärendet påverkat personalen känslomässigt tycker hon inte att man kan säga att det haft någon inverkan på det praktiska arbetet vid Astrid Lindgrens barnsjukhus.

– Nej, vi håller på med förändringar och förbättringar hela tiden.

Narkosläkaren har enligt Barbro Fridén under hela processen haft kvar sin anställning och lön men haft ad-

Advokaten: »Inga misstankar finns kvar«

Foto: Scanpix

Björn Hurtig

Försvarsadvokaten Björn Hurtig är glad för en väl genomarbetad dom som friar narkosläkaren från alla misstankar.

– Jag är så j-a glad att jag aldrig gav upp tanken på en vertikal revision av RMV, säger Björn Hurtig.

Han menar att just det som expertvittnet Olof Beck, som deltog i den vertikala revisionen, förde fram – att man inte kan säga något mer än att tio-

pentalhalten i provet var >10 mikrogram/gram blod – har haft stark inverkan på domstolen.

Björn Hurtig ger domstolen ett gott betyg då den inte bara gjort en bedömning av om bevisningen räckte för fällande dom utan faktiskt också gått vidare med en bedömning av narkosläkarens handlande under flickans sista timmar.

– De prövar det för hennes skull. Inga misstankar finns kvar om att »hon kan nog ändå gjort det«. Det kan annars finnas efter ett mål där man enbart kommer fram till att den tekniska bevisningen inte håller.

Björn Hurtig säger att trots att han vunnit stora och viktiga mål tidigare så är detta hans absolut svåraste mål hittills.

– Jag har fått ligga på och kämpa hela tiden, inte med obe-

tydlig hjälp från min klient. Det här är det absolut mest genomarbetade mål jag arbetat med.

– Jag blev jätteglad när jag läste och såg att domstolen förstått vilken möda vi lagt ner. Vi har kunnat materialet som vår egen bakficka.

Sara Gunnarsdotter

Målsägandebiträdet:

Föräldrarna frustrerade över domen

– Föräldrarna har varit fokuserade på att få svar på vad som hände. Och det har de inte fått. Det är klart att de är frustrerade.

Det säger advokat Peter Al-

thin, som varit målsägandebiträde åt föräldrarna. Men han säger också att även om målsäganden formellt har rätt att överklaga domen kommer de inte att driva saken vidare, oavsett huruvida åklagaren väljer att överklaga. Peter Althin påpekar dock att det inte är ovanligt att en dom inte ger svar på »vad som egentligen hände«.

Sara Gunnarsdotter

»... inte ovanligt att en dom inte ger svar ...«

Peter Althin

Foto: Scanpix

Läkarförbundets chefsjurist:

»Domen är mycket tydlig«

– Ibland kan det trots en friande dom kvarstå frågetecknen. Men här har man gått igenom alla omständigheter på ett otroligt noggrant sätt, säger Läkarförbundets chefsjurist Nils Erik Solberg.

Nils Erik Solberg konstaterar att tingsrätten inte hade behövt gå in på den bevisning som handlar om att barnläkaren skulle ha gett flickan en spruta av något slag innan hon dog – helt enkelt för att grunden för åtalet försvann redan med det underkända analysvaret. Nu gjorde man likväl det och friar läkaren, och det gör domen mycket tydlig, menar han.

Samtidigt klargör rätten att det inte är tillåtet att ge en dödlig dos läkemedel i avsikt att patienten ska dö, ens om

det handlar om barmhärtighetsmotiv, och att det är det som målet handlat om.

– Det är väldigt bra för svensk sjukvård att även domstolen uttrycker det, säger Nils Erik Solberg.

På vilket sätt Läkarförbundet fortsättningsvis kommer att stödja den nu friade barnläkaren kan och vill inte Nils Erik Solberg gå in på, men utgångspunkten är att hon har rätt att återgå till sin tidigare tjänst.

– Vi stöder alla medlemmar gentemot arbetsgivaren på alla sätt vi kan, och det kommer vi göra i det här fallet också.

Michael Lövtrup

Nils Erik Solberg

ministrativa uppgifter. Hur det blir framöver vill inte Barbro Fridén säga något om i dag.

– Det ska vi självklart sätta oss ner och prata om nu.

Barbro Fridén

Barbro Fridén säger också att det är glädjande att det var en enig tingsrätt som friade narkosläkaren.

– De kom till samma slutsats som vi själva och Socialstyrelsen tidigare gjort. Det bevisar att vi bedriver god vård!

Sara Gunnarsdotter

Åklagaren: »Jag gör en annan bedömning«

Trots domen anser inte åklagaren Peter Claeson att det var fel att väcka åtal.

– Jag konstaterar att tingsrätten har värderat bevisningen på ett annat sätt än vad jag gjort, att man inte kan lägga analysvaret från RMV till grund för en fällande dom. Jag gör en annan bedömning.

Peter Claeson vill, vid intervju till fallet strax efter att domen presenterats, inte uttala sig om huruvida han tänker överklaga.

– Jag har inte läst domen ordentligt. När jag har gjort det ska jag överväga och analysera om det finns skäl för mig att

överklaga, säger Peter Claeson.

Överklagande ska ske till Svea hovrätt senast den 11 november.

Det faktum att tingsrätten inte bara slår fast att provsvaret från RMV inte är tillförlitligt, utan även menar att åklagaren saknar belägg för påståendet att barnläkaren gav flickan en spruta strax innan hon dog, vill Peter Claeson inte uttala sig om.

– Jag vill läsa lite mer innan jag kommenterar det.

Michael Lövtrup

Peter Claeson

Foto: Thomas Carlgren